

Learoesoejkesje – saemiengielesne voestesgieline

Dette er en sørsamisk oversettelse av den fastsatte læreplanteksten.
Læreplanen er fastsatt på nordsamisk.

Fastsatt som forskrift av Sametinget 08.11.2019. Eksamensordning fastsatt
av Sametinget 10.08.2020

Faamosne 01.08.2020 raejeste

Faagen bijre

Faagen relevaanse jñh vihkeles aarvoeh

Saemien voestesgieline lea dovne gielefaage jñh bijjedimmiefaage. Saemien voestesgieline lea vihkeles gaskesadtemen, bijjedimmien, kultuvregoerkesen jñh identiteeteevtiedimmien gaavhtan. Lierehtimmie saemiengielesne voestesgieline edtja dejtie vihkielommes aarvojde dovne saemien jñh nöörien siebriedahkesne bigkedh, goh almetjeaarvoe, demokratije, seammavyörtegsvoete, ektievoete jñh gellievoete. Faage edtja learohki maadtoem, saemien kultuvrem jñh saemien aarvoeh váaroeminie utnedh, goh aerpievuekien daajroe, sliekte- jñh fuelhkierelasjovnh jñh ektiedimmie dajvese. Faage edtja aarvoeh jñh positijve vuajnoeh eevtjedh mah viehkiehtieh saemien ektievoetem dáarjoehtidh dovne voengesne jñh abpe Saepmesne. Faage edtja gaajhkide learohkidie, aaj learohkh mah maajhööhpehtimmiem áadtjoeh, maahtoem vedtedh nænnoes gielelierehtimmiemaalli tjirrh.

Gaajhkh faagh edtjeh viehkiehtidh lierehtimmien aarvoeváaromem saetniedehtedh. Faage edtja learohki njaalmeldh jñh tjaaleldh gielemaahtoem nænnoestidh jñh evtiedidh guktie dah jearsoes gieleutniejinie sjidtieh jñh positijve jñjtjeguvviem jñh jearsoes identiteetem evtiedieh. Faagesne learohkh saemien njaalmeldh aerpievuekiejgumie, tjaaleldh teekstigumie jñh gieleldh gellievoetine áahpenieh, jñh daate nuepieh vadta guktie learohkh áadtjoeh dáájdredh, toelhkestidh jñh ussjedatedh. Daajroe jñh voerkesvoete saemien gieli bijre, saemien soptsestimmievuekiej jñh saemien kultuvren bijre, viehkehte guktie learohkh maehtieh gielem vaarjelidh jñh evtiedidh báetijen aejkien.

Joekehts giele- jñh lierehtimmieareenah, dovne skuvlesne jñh skuvlen álkolen, learohkidie nuepiem vedtieh jeereldihkie dáájdrehtimmieh jñh ovmessie perspektijvh jñh ássjalommesh áadtjodh, jñh dejtie nuepiem vedtieh ovmessie buektemevuekieh evtiedidh. Hijven gieleldh jñh kulturelle váarome lea eevre daerpies juktie goerehtimmielastoem jñh sjugniedimmieaavoem evtiedidh, jñh learohkidie viehkehte lieremasse ryöjrehtidh mij abpe jieledem ryöhkoe. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh hijven dööpmemefaamoem evtiedieh viehkine dej maahtoem evtiedidh laejhtehtkslaakan ussjedidh, jñh dej etihkeles voerkesvoetem evtiedidh.

Faage edtja viehkine árrodh learohki sosijaale lieremisnie jñh learohkidie ryöjrehtidh meatan árrodh demokrateles prosessine ovmessie siebriedahkesuerkiej sisnjeli jñh barkoejliediesnie. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh sijjen saemien maahtoem vierhtine utnieh siebriedahkesne, jñh ryöjredidh dovne aerpievuekien jieliemasse jñh báetijen aejkien barkoejliedasse. Learohkh edtjeh maehdedh sijjen gelliengieleldh jñh gellienkulturelle maahtoem nuhtjedh ovmessie saemien, nasjonaale jñh gaskenasjonaale ektiedimmie jñh aalkoe-almetjeektiedimmie.

Tjuara learoesejkesjem saemiengiesne voestesgieline ektesne vuejnedh learoesejkesjinie nöörjen gielesne learoehkidie mej saemien voestesgieline.

Jarngebiehkieh

Saemiesticdh

Learohkh edtjeh sijen njaalmeldh tjehpiesvoeth evtiedidh jñh positjive dååjresh åadtjodh viehkine soptsestidh jñh kreatjive åroddh jeereldihkie tsiehkine. Learohkh edtjeh maethedh goltelidh, guarkedh jñh jeereldihkie gielen nuhtjedh soptsestalleemisnie, gaskesadtemisnie jñh ektiedahkojne. Dah edtjeh maethedh sijen njaalmeldh soptsestimmieh sjehtedidh dåastoejasse, hammose, sisvegasse jñh aajkose.

Lohkememahtoem evtiedidh

Learohkh edtjeh maethedh lohkedh jñh joekehts sårhts teeksti bijjeli ussjedattedh, jñh lohkemem nuhtjedh juktie lieredh jñh lohkememaavoem dååjredh. Learohkh edtjeh jeereldihkie jñh gellie sårhts teeksth lohkedh digitaalelaakan jñh paehpierisnie. Edtja teekstide learahki ektietijjese ektiedidh, jñh saemien kultuvrese jñh soptsestimmievuekide åvtetijjeste jñh daaletje tijjeste. Viehkine tjehpieslidteratuvrem jñh aamhteseteeksth lohkedh learahkh edtjeh estetihkeles dååjresh åadtjodh jñh nuepiem åadtjodh eadtjaldovvedh, jñh dah edtjeh onterdidh, lieredh jñh daajroem åadtjodh mubpiej almetji åssjaldahki jñh jieledetsiehkij bijjre. Learohkh edtjeh vuarjasjidh jñh laejhtekslaakan ussjedattedh teeksti relevaansen, ussjedammesvoeten jñh tsevtsemefaamoen bijjeli.

Tjaelememahtoem evtiedidh

Learohkh edtjeh dååjredh mielem vadta tjaaleldh tjehpiesvoeth evtiedidh jñh teeksth sjugniedidh jñh tjaaleldh gaskesadtedh. Learohkh edtjeh maethedh tjaaleldh buektemevuekieh veeljedh, aajkoen, teeman, sisvegen jñh dåastojen mietie. Dah edtjeh maethedh jñtsh jñh mubpiej teeksth vuarjasjidh, jñh maethedh sijen teeksth mubpiej bievniesi mietie bueriedidh. Dah edtjeh maethedh tjaeledh viehkine digitaale dirregijstie, jñh funksjonelle gietetjaelieminie. Learohkh edtjeh maahtoem evtiedidh maereles digitaale gieles- jñh gaskesadtemeteknologijem veeljedh jñh nuhtjedh juktie teeksth sjugniedidh, dovne oktegh jñh mubpiejgumie ektine.

Giele goh systeeme jñh nuepie

Learohkh edtjeh jearsoes jñh voerkes gieleutniejinie sjidtedh jeereldihkie jñh veele gieline. Dah edtjeh maethedh ektiedimmiem vuejnedh soptsesgielen jñh normeradamme tjaelemegielen gaskem. Learohkh edtjeh maahtoem evtiedidh jñh dååjrehtimmiem åadtjodh gielen systeemem jñh struktuvrem nuhtjedh seammalaakan goh gielen retorihkeles jñh estetihkeles bielieh.

Learohkh edtjeh metagiëlem jìh gielen nuepieh evtiedidh juktie grammatihkeles jìh estetihkeles bielieh giëleste guarkedh jìh buerkiestidh. Learohkh edtjeh saemien diejvesh, baakoeh jìh baakoetjierth guarkedh jìh nuhtjedh, aaj taalide, stoeredahkide jìh möölegeektievoetide, gosse ovmessie teemajgumie jìh teekstigumie barkeminie.

Gielegellievoete Saepmesne

Learohkh edtjeh daajroem saemien gielegellievoeten bijre ovmessie dajvine evtiedidh. Dah edtjeh daajroem åadtjodh saemien giëletsiehkien bijre dovne histovrijes perspektijvesne jìh daaletje tijjen perspektijvesne. Dah edtjeh abpesaemien perspektijveste jìh aalkoe-almetjeperspektijveste maahtoem gielen, kultuvren jìh identiteeten bijre evtiedidh, jìh voerkesvoetem ektiedimmiej bijre dej gaskem evtiedidh.

Dåaresthfaageles teemah

Almetjehealsoe jìh jieledemaalveme

Saemiengielesne voestesgiëline dihte dåaresthfaageles teema almetjehealsoe jìh jieledemaalveme edtja learoehkidie viehkiehtidh positijve jìjtjeguuvviem jìh jearsoes identiteetem evtiedidh goh saemiengieledh almetjh gelliengieledh jìh gellienkulturelle siebriedahkesne. Saemien giële jìh kultuvre leah vihkeles bielie identiteetebijjedimmesne. Teema viehkehte guktie learohkh maehtieh mietiemoerem jìh triegkenassem jìh persovneles jìh praktihkeles haestemh bööremeslaakan dåastodh. Aarvoeeljemh jìh raastebiejemen vihkelesvoete jìh mubpide seahkaridh lea aaj meatan faagesne jìh teemese govlesuvviah.

Demokratije jìh meatanårrojevoete

Saemiengielesne voestesgiëline dihte dåaresthfaageles teema demokratije jìh meatanårrojevoete edtja learoehkidie daajroem jìh tjiehpiesvoeth vedtedh guktie dah maehtieh haestemh dåastodh demokrateles prinsihpi mietie. Learohkh edtjeh vâaromem åadtjodh gyhtjelassi bijjeli ussjedatedh mah leah jenebelåhkoen jìh unnebelåhkoen reaktaj bijre. Dah edtjeh haarjanidh laejhtehkslaakan ussjedidh, jìh lieredh joekehts mielh giëtedidh jìh ov-siemesvoetem seahkaridh. Barkoen tjirrh ovmessie teemajgumie jìh teekstigumie learohkh edtjeh lieredh man åvteste demokratije ij jìjtsistie bætieh, jìh tjuara dam evtiedidh jìh gorredidh. Faage edtja viehkiehtidh guktie learohkh ellies meatanårrojevoetem Nöörjesne jìh Saepmesne evtiedieh.

Monnehke evtiedimmie

Saemiengielesne voestesgiëline dihte dåaresthfaageles teema monnehke evtiedimmie edtja learoehkidie daajroeh jìh voerkesvoetem vedtedh saemien jieledemaalvemie bijre, jìh aerpievuekien jielemi jìh aarvoej bijre, jìh guktie daate

vååjnesasse båata gielen tjirrh jñh ovnessie teekstine learohkh lukkieh. Teekstevåarhkoeh edtja voerkesvoetem vedtedh man vihkeles lea saemiej aerpievuekien daajroeh jñh aarvoeh, ektiedimmiem jñh seahkarimmiem eatnamasse jáerhkedh. Laejhtehks ussjedadteme teeksti bijjeli edtja voerkesvoetem vedtedh guktie mahta monnehke evtiedimmiem eevtjedh båetijen aejkien boelvide.

Vihkeles tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth

Njaalmeldh tjiehpiesvoeth saemiengielesne voestesgieline leah mahtedh gaskesadtedh viehkine mubpide goltelidh, njaalmeldh soptsestidh jñh jñjtse åssjaldahkh mubpiej åssjaldahkide bigkedh. Saemien voestesgieline sjiere dñedtem åtna njaalmeldh tjiehpiesvoeth evtiedidh. Njaalmeldh tjiehpiesvoeth faagesne evtiedidh lea mahtedh gielen goerehtidh jñh dejnie stååkedidh, mubpide goltelidh jñh mubpiejgumie dååjresi bijre soptsestalledh, jñh aaj mahtedh ahkedh geervebe teemah åehpiedehtedh, digkiedidh jñh dej åvteste argumenteradidh. Dellie edtja mahtedh baakoeh jñh diejvesh jiene-jienebem nuhtjedh faagen jñh saemien kultuvren, siebriedahken jñh aerpievuekien daajroen bijre. Faagen lea sjiere dñedte learohki daajroem evtiedidh jñh nænnoestidh soptsesgielen jñh ovnessie njaalmeldh sjangeri, soptsestimievuekiej jñh retorihkeles strategiji bijre.

Maehtedh tjaeledh

Maehtedh tjaeledh saemiengielesne voestesgieline lea mahtedh joekehts sårarhts teeksth tjaeledh. Saemien voestesgieline sjiere dñedtem tjaelemelierehtimmien åvteste åtna. Maehtedh tjaeledh faagesne lea mahtedh ektiedimmiem vuejnedh njaalmeldh jñh tjaeledh teeksten gaskem, soejkesjidh, hammoedidh jñh bueriedidh jeereldihkie teekstesårarhts daajroen mietie gi elen jñh teeksten bijre, jñh mah aajkose, sisvegasse, meedijumese jñh dåastoejasse sjiehtieh. Faagen tjirrh learohkh edtjeh maahtoem reaktatjaeliemisnie jñh teekstebigkemisnie evtiedidh jñh ovnessie geatskanimmievuekieh tjaeliemasse nuhtjedh. Learohkh edtjeh lieredh joekehts tjaelemestrategijh haalvedh, persovneles tjaeledh buektemevuekieh evtiedidh jñh tjaelemem dirreginie nuhtjedh jñjtsh lieremisnie. Saemien voestesgieline dñedtem åtna dan vihkielommes tjaelemelierehtimmien åvteste, ihke learohkh funksjonelle gietetjaelemem jñh tastatuvreåtnoem evtiedieh.

Maehtedh lohkedh

Maehtedh lohkedh saemiengielesne voestesgieline lea mahtedh dovne digitaalelaakan jñh paehpierisnie lohkedh. Saemien voestesgieline sjiere dñedtem åtna lohkemelierehtimmien åvteste. Maehtedh lohkedh saemiengielesne voestesgieline lea vihkeles tjiehpiesvoeth utnedh

avkodadimmien bijre, j̄ih lohkemegoerkesem evtiedidh aalkoelierehtimmesne, maehdedh lohkedh j̄ih guarkedh gellielaaketje teekstesáarhth ovmesseie aajkojde. Maehtedh lohkedh lea maehdedh ovmesseie strategijh nuhtjedh juktie digitaalelaakan j̄ih paehpierisnie lohkedh. Learohkh edtjeh maehdedh iktemierien teeksth j̄ih tjáanghkan biejesovveme teeksth lohkedh gusnie teekste, illustrasjovnh j̄ih jeatjah buektemevuekieh. Learohkh edtjeh aaj guarkedh j̄ih maehdedh saemien diejvesh, baakoeh j̄ih baakoetjierth nuhtjedh taali, stoeredahki j̄ih möölegeektievoeti bijre, j̄ih aaj symbovlh j̄ih figuvrh ovmesseie sáarhts teekstine. Dah edtjeh aaj maehdedh bievnesh damtijidh j̄ih toelkkestidh joekehts teekstijste, diagrammijste j̄ih jeatjah sáarhts váajnoes áehpiedehtiemijstie, j̄ih maehdedh sisvegem vuarjasjidh. Faagen lea sj̄iere diedte learohki maahtoem evtiedidh dovne aamhtesepróvsam j̄ih tjiehpieslidteratuvrem lohkedh, j̄ih teeksth laejhtehtkslaakan vuarjasjidh j̄ih sisvegem bijjeli usjedadedh teekstine.

Digitaale tjiehpiesvoeth

Digitaale tjiehpiesvoeth saemiengielesne voestesgieline lea maehdedh maereles digitaale vierhtieh nuhtjedh lieremisnie, teekstesjugniedimmesne j̄ih ektiebarkosne. Learohkh edtjeh aaj ovmesseie strategijh nuhtjedh juktie digitaale vierhtine nedtesne j̄ih nedten álkolen vaaksjoehtidh. Digitaale tjiehpiesvoeth faagesne evtiedidh lea maehdedh nuhtjedh j̄ih j̄ijtje aelkie digitaale teeksth sjugniedidh, nuhtjedh j̄ih j̄ijtje geervebe multimodaale teeksth sjugniedidh dej daajroej mietie guktie joekehts buektemevuekieh ektesne juhtieh. Learohken tjiehpiesvoete evtiesávva gosse ahkedh j̄ijtjeraarehkábpoee maahta digitaale gaaltijh, vierhtieh j̄ih teknologijem reaktoelaakan vuarjasjidh. Learohke edtja aaj laejhtehtks j̄ih etihkeles voerkesvoetem evtiedidh guktie j̄ijtjemse j̄ih mubpieh digitaalelaakan vuesehte, j̄ih persovnevaarjelimmien njoelkedassh fulkedh j̄ih mubpieh nedtesne krööhkestidh.

Maahtoelmieh j̄ih vuarjasjimmie

Maahtoelmie j̄ih vuarjasjimmie 2. daltese

Maahtoelmie 2. daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehdedh

- goltelidh j̄ih baakoem vaeltedh váaroen mietie soptsestalleminie
- j̄ijtse mielh j̄ih ássjaldahkh buektedh ovmesseie teemaj j̄ih tsiehkíej bijre
- gieletjoejigujmie, baakoetjomhpigujmie, gielebíehkiejgujmie j̄ih jievkehtimmiejgujmie stáákedidh j̄ih kreatijvelaakan barkedh
- njaalmeldh j̄ih tjaaleldh soptsesh j̄ih teeksth goltelidh j̄ih dejgujmie kreatijvelaakan barkedh
- teeksth iktemierien lohkedh j̄ih dejtie guarkedh

- soptsestalledh mij vihkeles biévnes, j̄ih mij ij leah dan vihkeles biévnes ovmesse teekstine
- kreatijvelaakan barkedh guvviedimmine j̄ih tjaelieminie, digitaale dirregigujmie j̄ih namhtah
- teeksth gietine j̄ih tastatuvrine tjaeledh, j̄ih stoerre j̄ih smaave bokstaavh, punktumem, tjåarvomevæhtam j̄ih gihtjemevæhtam nuhtjedh
- j̄ijtse gielelieremen bijre soptsestalledh
- j̄ijtse j̄ih mubpiej smaaregielen bijre soptsestalledh
- baakoeh j̄ih diejvesh nuhtjedh fuelhkien, voenges siebriedahken j̄ih aerpieviekien daajroen bijre

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh saemiengiesne voestesgieline 1. j̄ih 2. daltesisnie gosse meatan ovmesse njaalmeldh, tjaaleldh, praktihkeles j̄ih stååkedimmieligke darjoeminie. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse gielem mubpiejgumie ektine nuhtjeh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse teeksth goerkesinie lukkieh j̄ih j̄ijtsh teeksth gietine j̄ih digitaale dirregigujmie tjaelieh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh meatan årrodh tsevtshedh j̄ih lieremelastose skreejrehtidh gusnie learohkh åadtjodh sijen maahtoem evtiedidh j̄ih vuesiehtidh jeereldihkie njaalmeldh, praktihkeles j̄ih tjaaleldh barkoevuekiej tjirrh, dovne oktegh j̄ih jeatjah learohkigujmie ektine. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh learohki evtiedimmiem bijre saemiengiesne voestesgieline soptsestalledh, j̄ih learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryivedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh saemiengiesne voestesgieline vuesiehtieh edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam dååjroeh haalvoeh, j̄ih maam buerebelaakan haalvoeh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh tjiehpiesvoeteh evtiedidh lohkemisnie, tjaeliemisnie j̄ih njaalmeldh gielesne.

Maahtoeulmie j̄ih vuarjasjimmie 4. daltese

Maahtoeulmie 4. daltesen mænngan

Lierehtimmiem ulmie lea learohke edtja maehdedh

- mubpide goltelidh, gyhtjelassh gihtjedh juktie buerebelaakan guarkedh j̄ih mubpiej åssjaldahkh fulkedh
- goltelidh, ovmesse njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijre soptsestalledh j̄ih dejtie goerehtidh
- ovmesse teekstesårhth galkije lohkedh j̄ih sisvegem j̄ih aajkoem guarkedh

- joekehtsi bijre soptsestalledh mieli j̄ih faaktaj gaskem
- goerehtidh j̄ih buerkiestidh guktie baakoeveeljeme j̄ih gieleátnoe maehtieh vierhkievierhtine átnasovvedh
- soptsestalledh, buerkiestidh j̄ih argumenteradidh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- ovmessie strategijh j̄ih digitaale vierhtieh nuhtjedh juktie teeksth sjugniedidh
- ovmessie sáarhts teeksth tjaeledh struktuvrine j̄ih ektiedimmine
- gielen hammoe- j̄ih raajeselearen njoelkedassh nuhtjedh j̄ijtse teekstesjugniedimmesne
- metagielen nuhtjedh gosse dej vihkielommes gielestuktuvri bijre soptsestalla
- gaaltijh gaavnedh, nuhtjedh, veeljedh j̄ih dejtie j̄ijtse barkosne saarnodh
- j̄ijtse j̄ih mubpiej teeksth vuarjasjidh j̄ih j̄ijtse teeksth bueriedidh dej bievnese mietie maam mubpijste áádtjeme j̄ih veeljeme kriteriji mietie
- ovmessie strategijjigujmie haarjanidh juktie lieredh
- j̄ijtse smaaregielem viertiestidh tjaelemegieline
- gielen j̄ih gielepleentemen bijre soptsestalledh
- baakoeh j̄ih diejvesh aerpieviekien daajroen, eatnemen j̄ih siebriedahken bijre nuhtjedh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkietidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem evtiedidh. Learohkh maahtoem saemiengiesne voestesgieline 3. j̄ih 4. daltesisnie vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse nuepiem áádtjoeh goitelimiegoerkesem vuesiehtidh j̄ih sjyöhtehke baakoeváarhkoem j̄ih gielem nuhtjedh j̄ijtsh áehpiedehtiemine ovmessie faageles teemaj bijre. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse teeksth luhkieh joekehts gáhkohne galkije j̄ih goerkesinie. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh gosse maereles gielem j̄ih maereles gaaltijh j̄ijtsh teekstesjugniedimmesne nuhtjeh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh áádtjoeh meatan árrodh tsevtsehdh j̄ih lieremelastose skreejrehtidh viehkine jeereldihkie njaalmeldh, tjaaleldh j̄ih praktihkeles barkoevuekieh sjiehteladtedh. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh learohki evtiedimmien bijre saemiengiesne voestesgieline soptsestalledh, j̄ih learohkh edtjeh nuepiem áádtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem áádtjodh baakoeh biejedh disse maam tuhtjeh haalvoeh j̄ih maam buerebelaakan haalvoeh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh njaalmeldh tjiehpiesvoeth, j̄ih lohkeme- j̄ih tjaelememaahtoem evtiedidh gosse gieline j̄ih teekstijgumie barkeminie.

Maahtoelmie j̄ih vuarjasjimmie 7. daltese

Maahtoelmie 7. daltesen mænngan

Lïerehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- mubpiej ássjaldahkh goltelidh j̄ih gietedidh, j̄ih j̄ijtsh mielh buektedh j̄ih t̄jïelkestidh
- ussjedattedh guktie giele maahta vuajnoeh mubpiealmetjidie buektedh
- gellielaaketje teeksth lohkedh j̄ih hammoen j̄ih sisvegen bijre soptsestalledh
- ussjedattedh guktie njaalmeldh soptsestimmievuekieh j̄ih aarvoeh vååjnesasse bætieh saemien lidteratuvresne
- goerehtidh j̄ih ussjedattedh guktie giele j̄ih identiteete leah viedteldihkie
- maereles lohkemievuekieh j̄ih strategijh nuhtjedh mah leah teeksten hammose j̄ih sisvegasse j̄ih lohkemen aajkose s̄jïehtedamme
- soptsestidh, bievnedh, argumenteradidh j̄ih veelelaakan soptsestidh njaalmeldh j̄ih t̄jaaleldh
- joekehts teekstesáarhth t̄jaeledh t̄jïelke aajkojne, t̄jïelke sisveginie j̄ih t̄jïelke struktuvrine
- joekehts gieeldh vierhkievierhtieh j̄ih modaliteeth goerehtidh j̄ih nuhtjedh j̄ijtse teekstesjugniedimmesne j̄ih njaalmeldh tsiehkine
- joekehts s̄aarhts teekstegietedimmie- j̄ih gaskesadtemedirregh nuhtjedh njaalmeldh j̄ih t̄jaaleldh gaskesadtemisnie
- daajroeh t̄jïelkestidh j̄ih nuhtjedh gielen hammoevierhkien bijre, s̄ïejhme baakoeseerkemi bijre j̄ih raajesebigkemen bijre
- vihkeles njoelkedassh nuhtjedh reaktatjaeliemasse, raajesebigkemasse j̄ih teeksteviedtiemasse j̄ijtse teekstesjugniedimmesne
- joekehts gaaltiji ussjedammesvoetem vuarjasjidh j̄ih j̄ijtse gaaltiji bijre bievnedh j̄ijtse barkosne
- j̄ijtse j̄ih mubpiej teeksth vuarjasjidh j̄ih j̄ijtse teeksth bueriedidh ovmessie faageles kriteriji mietie
- hedtieh j̄ih joekehtsh goerehtidh j̄ih buerkiestidh j̄ijtse j̄ih mubpiej smaaregielen j̄ih t̄jaelemegielen gaskem
- ussjedattedh guktie jeatjah gielh saemien gielim tsevtsieh
- goerehtidh j̄ih baakoeh j̄ih baakoetjïerth nuhtjedh mah leah ektiedamme siebriedahkejieliedasse, eatnemeátnose j̄ih aerpievuekien daajrose

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lïeremem eevtjedh j̄ih maahtoem evtiedidh. Learohkh maahtoem saemiengïelesne voestesgieline 5., 6. j̄ih 7. daltesisnie vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse áehpiedehtieh j̄ih soptsestellieh joekehts gieeldh j̄ih faageles teemaj bijre, j̄ih gosse njaalmeldh j̄ih t̄jaaleldh argumenteradieh maereles j̄ih jeereldihkie baakoeváarhkojne. Learohkh aaj

maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse metagiëlem nuhtjeh gosse giëlen hammoevierhkien j̄ih giëldh jeerehtsen bijre soptsestellieh, j̄ih j̄ijtsh j̄ih mubpiej teeksti bijre tjaelemeprossine soptsestellieh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse åenebe j̄ih guhkebe teeksth ovmesse sjangerinie luhkieh, j̄ih gosse lohkemevuekieh j̄ih lohkemestrategijh jeerehtieh aajkoen mietie lohkeminie. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse maereles tjaelemestrategijh nuhtjeh juktie soejkesjidh j̄ih sjugniedidh ovmesse sårhts teeksth j̄ih gosse maereles giëldh struktuvrigumie soptsestieh, mah sisvegasse, sjangerasse, hammose j̄ih aajkose sjiehtieh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh meatan årrodh tsevtsehdh j̄ih liëremelastose sjiehteladtedh viehkine jeereldihkie njaalmeldh, tjaaleldh j̄ih praktihkeles barkoevuekide sjiehteladtedh. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh learohki evtiedimmien bijre saemiengielesne voestsegiëline soptsestalledh, j̄ih learohkh edtjeh åadtjodh pryövedh. Dah maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh baakoeh biejedh disse maam tuhtjeh sijjeh haalvoeh j̄ih maam buerebelaakan haalvoeh goh aarebi. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmien sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmien nuhtjedh sijen maahtoem faagesne guhkiebasse evtiedidh, j̄ih j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth bueriedidh.

Maahtoelmie j̄ih vuarjasjimmie 10.daltese

Maahtoelmie 10.daltesen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja mahtedh

- goltelidh j̄ih ussjedadtedh mubpiej åehpiedehtemi bijjeli j̄ih j̄ijtsh argumentasjovnem bigkedh mubpiej åssjaldahkide
- ussjedadtedh guktie joekehts giëleåtnoe maahta vuajnoeh buektedh mubpiealmetjidie
- soptsestidh, bievnedh, argumenteradidh j̄ih ussjedadtedh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- damtijidh j̄ih ovmesse giëldh j̄ih estetihkeles vierhkievierhtieh j̄ih retorihkeles appellehammoeh nuhtjedh
- ovmesse teekstesårhth lohkedh jeereldihkie gåhkojne j̄ih geervevoetine j̄ih teekstide viertiestedh j̄ih toelhkestidh
- maereles lohkeme- j̄ih liëremestrategijh veeljedh j̄ih nuhtjedh gosse faagine barka
- ussjedadtedh guktie saemien ussjedimmievuekieh, saemien njaalmeldh soptsestimmievuekieh j̄ih saemien aarvoeh vååjnesasse bæetieh saemien lidteratuvresne
- sjyöhtehke diejvesh j̄ih faagegiëlem nuhtjedh ovmesse saemien teemaj j̄ih aarvoej bijre

- jeereldihkie vaajesh j̄ih heamturh j̄ih njaalmeldh aerpievuekieh viertiestidh ovmesse saemien dajvijste
- goerehtidh j̄ih tj̄ielkestidh hedtieh j̄ih joekehtsh saemien gieli gaskem
- sjyöhtehke faagegielem nuhtjedh juktie teekstem j̄ih gielem tj̄ielkestidh j̄ih analyseradidh
- ovmesse s̄aarhts teeksth soejkesjidh j̄ih hammoedidh struktuvrine mij sisvegasse, aajkose j̄ih d̄aastoejasse sjiehtieh
- reaktatjalemen, gielen hammoevierhkien j̄ih teeksteviedtemen njoelkedassh nuhtjedh tjaaleldh gaskesadtemisnie j̄ih teekstesjugniedimmesne
- oekehts gaaltiji ussjedammesvoetem, stinkesvoetem j̄ih relevaanssem varjasjidh, j̄ih gaaltijh j̄ijtse barkosne nuhtjedh stinkeslaakan
- j̄ijtse j̄ih mubpiej teeksth varjasjidh j̄ih j̄ijtse teeksth bueriedidh jeereldihkie faageles kriteriji mietie
- ussjedadtedh guktie jeatjah gielh saemien gielem tsevtsieh j̄ih guktie mahta saemien varjelidh j̄ih evtiedidh ovmesse átnoesuerkine

Jaabnan varjasjimmie

Jaabnan varjasjimmie edtja viehkietidh lieremem eevtjedh j̄ih mahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh mahtoem saemiengielesne voestegieline 8., 9. j̄ih 10. daltesisnie vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse njaalmeldh j̄ih tjaaleldh soptsestieh jeereldihkie j̄ih tj̄ielke gieline ovmesse faageles teemaj bijre. Dah aaj mahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh áehpiedehtemh d̄aastoejasse, sisvegasse j̄ih aajkose sjiehtedieh. Dah aaj mahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse nuepiem áadtjoeh gellie s̄aarhts teeksth lohkedh, j̄ih geatskanimmievuekieh veeljeh aajkoen mietie lohkemine. Dah aaj mahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse ovmesse s̄aarhts teeksth soejkesjeh j̄ih bueriedieh dan daajroen mietie maam gielen j̄ih teeksten bijre utnieh, faageles kriteriji mietie j̄ih bievnese mietie mejtie mubpijste áádtjeme.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh áadtjoeh meatan árrodh tsevtsehdh j̄ih lieremelastose sjiehteladtedh jeereldihkie njaalmeldh, tjaaleldh j̄ih praktikheles darjomi tj̄irrh gusnie learohkh dovne oktegh j̄ih mubpiejgumjie ektine berkieh. Darjoeminie edtja sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh faageles haestemh loetedh dovne áehpies j̄ih ovnohkens tsiehkine, j̄ih ihke dah tjuerieh ovmesse gyhtjelassi bijjeli ussjedadtedh dan faageles barkoen bijre. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh soptsestalledh mahtoem j̄ih evtiedimmien bijre mejtie learohkh saemiengielesne voestegieline vuesiehtieh, j̄ih edtjeh nuepiem áadtjodh pryövedh juktie lieredh. Dan mahtoem mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem áadtjodh baakoeh biejedh disse maam tuhtjeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh evtiedimmien bijjelen faagesne ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke mahta vielie lieredh j̄ih sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmien nuhtjedh j̄ijtsh njaalmeldh mahtoem faagesne evtiedidh, j̄ijtsh teeksth bueriedidh j̄ih vissjelesvoetem evtiedidh guhkebe teeksth lohkedh. Learohke edtja aaj mahtedh raeride nuhtjedh sijjen faageles daajroeh guhkiebasse

evtiedidh, j̄ih dam guhkiebasse barkoem j̄ih progresjovnem faagesne soejkesjidh.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke saemiengïelesne voestegïeline åtna gosse lierehtimmiem galhkoem 10. daltesen mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh j̄ih s̄iehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh jeereldihkie vukiejgumie mah goerkesem, ussjedadtemem j̄ih laejhtehts ussjedimmiem feerhmieh, joekehts tsiehkine. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh faagesne samien voestegïeline njaalmeldh dan faageles, gïeeldh j̄ih kulturelle maahtoem mietie maam learohke lea vuesiehtamme gosse learohke lea faageles sisvegen bijre soptsestamme njaalmeldh. Lohkehtæjja edtja karakterem faagesne samien voestegïeline biejedh dan faageles, gïeeldh j̄ih kulturelle maahtoem mietie maam learohke lea vuesiehtamme såemies guhkebe j̄ih åenebe teekstine ovmessie sjangerinie j̄ih ovmessie aajkojde.

Maahtoemulmie j̄ih vuvarjasjimmie jåa2 – barkoefaageles ööhpehtimmiemprogramme

Maahtoemulmie jåa2- barkoefaageles ööhpehtimmiemprogrammen mænngan

Lierehtimmiem ulmie lea learohke edtja maehdedh

- eadtjohkelaakan meatan årrodh goerhten soptsestalleminie j̄ih digkiedimmine, j̄ijtse mielh buektedh j̄ih responsem vedtedh mubpiej åssjaldahkide
- såemies jeereldihkie teeksth lohkedh åvtetijjeste j̄ih daaletje tijjeste j̄ih dej bijjeli ussjedadtedh
- buerkiestidh j̄ih digkiedidh guktie samien lidteratuvre lea ektiedamme samien kultuvrese j̄ih identiteetese
- såemies samien soptsesi bijjeli ussjedadtedh j̄ih dejtie jeatjah aalkoem almetji teektstigumie viertiestidh
- goerhtidh guktie jeatjah gïelh samien gïelem tsevtseh j̄ih voerkesvoetem evtiedidh guktie samien gïelh vaarjele
- aerpievukien samien soptsestimmiemvukieh j̄ih terminologijem nuhtjedh gosse faagigumie barkeminie
- tjïelkelaakan gaskesadtedh guktie mubpieh guarkoeh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh dejnie ektiedimmine mah leah barkoem bijre
- faagelidteratuvrine åahpenidh j̄ijtse barkoefaageles suerkeste juktie sjyöhtehke bievnesh gaavnedh, ektiedidh j̄ih vuvarjasjidh
- sjyöhtehke faagegïelem nuhtjedh juktie åehpiedehtedh, dokumenteradidh j̄ih digkiedidh faageles teemah j̄ih barkoeprosessh

- ovmesse teeksth tjaeledh j̄ih hammoedidh hijven struktuvrine j̄ih teeksteviedtieminie j̄ih væhtabiejemem j̄ih reaktatjaelemem haalvedh
- sjiehtes giële- j̄ih gaskesadtemeteknologijem veeljedh j̄ih nuhtjedh daerpiesvoeten j̄ih aajkoen mietie
- ovmesse gaaltijh varjasjidh j̄ih nuhtjedh laejhtehkslaakan, j̄ijtjeraarehke j̄ih stinkeslaakan
- j̄ijtse j̄ih mubpiej teeksth varjasjidh j̄ih j̄ijtse teekst bueriedidh dan daajroen mietie maam gielen j̄ih teeksten bijre åtna, baaſtedebievnesi mietie j̄ih faageles kriteriji mietie

Jaabnan varjasjimmie

Jaabnan varjasjimmie edtja viehkietidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem saemiengielesne voestesgieline j̄aa2 – barkoefaageles ööhpehtimmioprogrammesne vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse faageles teemaj j̄ih ovmesse njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijjeli ussjedetieh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse faageles teemah goerehtieh laejhtehks gaaltijeåtnojne, j̄ih dam njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teekstine åhpiedehtieh, gieline, struktuvrine j̄ih ektiedimmine mah sjangerasse j̄ih aajkose sjiehtieh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse daajroeh gielen bijre nuhtjeh goh systeeme juktie gielide goerehtidh j̄ih viertiestidh, j̄ih gosse laejhtehkslaakan j̄ijtsh j̄ih mubpiej njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijjeli ussjedetieh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh meatan årrodh tsevtshedh, j̄ih lieremelastose j̄ih kreativiteetese skreejrehtidh jeereldihkie barkoevuekiej tjirr̄h gusnie learohkh åadtjoeh vueptiestidh j̄ih goerehtidh, dovne oktegh j̄ih mubpiejgumie ektine. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh soptsestalledh learohki evtiedimmien bijre saemiengielesne voestesgieline, j̄ih learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh edtjeh nuepiem åadtjodh soptsestidh maam tuhtjeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh evtiedimmien bijjelen faagesne ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh sijen njaalmeldh j̄ih tjaaleldh tjiehpiesvoeth faagesne guhkiebasse evtiedidh.

Galhkuvevarjasjimmie

Galhkuvekarakteere edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke saemiengielesne voestesgieline åtna gosse lierehtimmiem galhcoe J̄aa2 – barkoefaageles ööhpehtimmioprogrammen mænngan. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh j̄ih sjiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijen maahtoem vuesiehtidh jeereldihkie vuekiejgumie mah goerkesem, ussjedadtemem j̄ih laejhtehks ussjedimmiem feerhmieh, joekehts tsiehkine. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemiengielese voestesgieline dan tjåenghkies, faageles j̄ih kulturelle maahtoen mietie maam learohke lea vuesiehtamme gosse dihte faageles sisvegem soptsestamme njaalmeldh, j̄ih dan maahtoen mietie maam

learohke lea tjaaleldh teekstine vuesiehtamme ovnessie sjangerinie j̄ih ovnessie aajkojde.

Maahtoelmie j̄ih vuarjasjimmie j̄aa1 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogramme

Maahtoelmie j̄aa1 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammen mænngan

Lïerehtimmien ulmie lea learohke edtja maehdedh

- eadtjohkelaakan meatan ároddh goerehten soptsestalleminie j̄ih digkiedimmine, j̄ijtse mielh buektedh j̄ih responsem vedtedh mubpiej ássjaldahkide
- sáemies jeereldihkie teeksth lohkedh ávtetijjeste j̄ih daaletje tijjeste j̄ih dej bijjeli ussjedadtedh
- buerkiestidh j̄ih digkiedidh guktie saemien lidteratuvre lea viedteldihkie saemien kultuvrese j̄ih identiteetese
- gelligielevoetem tjïelkestidh j̄ih ektiedimmien bijjelen ussjedadtedh gielen j̄ih identiteeten gaskem
- sáemies saemien soptsesi bijjeli ussjedadtedh j̄ih dejtie jeatjah aalkoe-almetji teektstigujmie viertiestidh
- goerehtidh guktie jeatjah gielh saemien gielem tsevtsieh j̄ih voerkesvoetem evtiedidh guktie saemien gielh vaarjele
- aerpievuekien saemien soptsestimmievuekieh j̄ih terminologijem nuhtjedh gosse faagigujmie barkeminie
- áehpiedehtedh, dokumenteradidh j̄ih digkiedidh faageles teemah ellies argumentasjovnine j̄ih sjiehteles faagegieline
- gellielaaketje vierhkievierhtih tjïelkestidh j̄ih nuhtjedh
- ovnessie teeksth tjaeledh j̄ih hammoedidh hijven struktuvrine j̄ih teeksteviedtieminie j̄ih væhtabiejemem j̄ih reaktatjaelemem haalvedh
- veeljedh j̄ih nuhtjedh sjiehteles giele- j̄ih gaskesadtemeteknologijem daerpiesvoeti j̄ih ulmien mietie
- ovnessie gaaltijh vuarjasjidh j̄ih nuhtjedh laejhtehkslaakan, j̄ijtjeraarehke j̄ih stinkeslaakan
- j̄ijtse j̄ih mubpiej teeksth vuarjasjidh j̄ih j̄ijtse teekst bueriedidh dan daajroen mietie maam gielen j̄ih teeksten bijre átna, báástedebïevnesi mietie j̄ih faageles kriteriji mietie

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lïeremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem saemiengielesne voestesgieline j̄aa1 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammesne vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse faageles teemaj j̄ih ovnessie njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijjeli ussjededtieh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse faageles

teemah goerehtieh laejhtehts gaaltijeátnojne, j̄ih dam njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teekstine áehpiedehtieh, gieline, struktuvrine j̄ih ektiedimmine mah sjangerasse j̄ih aajkose sjiehtieh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse daajroeh gielen bījre nuhtjeh goh systeeme juktie gielide goerehtidh j̄ih viertiesticidh, j̄ih gosse laejhtehtkslaakan j̄ijtsh j̄ih mubpiej njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijjeli ussjededhtieh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh áadtjoeh meatan árrodh tsevtshedh, j̄ih lieremelastose j̄ih kreativiteetese skreejrehtidh jeereldihkie barkoevuekiej tj̄irrh gusnie learohkh áadtjoeh vueptiestidh j̄ih goerehtidh, dovne oktegh j̄ih mubpiejgumie ektine. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh learohki evtiedimmien bījre saemiengielesne voestesgieline soptsestalledh, j̄ih learohkh edtjeh nuepiem áadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem áadtjodh soptsestidh maam tuhtjeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh evtiedimmien bijjelen faagesne ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja bīhkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bīhkedimmiem nuhtjedh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh tjiehpiesvoeth faagesne gukkiebasse evtiedidh.

Maahtoelmie j̄ih vuarjasjimmie jáa2 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogramme

Maahtoelmie jáa2 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- goltelidh, ussjedadtedh j̄ih bīevnesh j̄ih argumentasjovnem vuarjasjidh j̄ih j̄ijtje sjyöhtehke retorihkeles strategijh nuhtjedh soptsestalleminie j̄ih digkiedimmine
- joekehts sáarhts teeksth lohkedh ovmessie sjangerinie j̄ih dejtie kultuvrehistovrijes ektiedimmien sijse bījedh
- teeksth retorihkeles j̄ih estetihkeles goerehtidh j̄ih teeksti teemaj j̄ih aarvoej bijjeli ussjedadtedh
- hedtiej j̄ih joekehtsi bijjeli ussjedadtedh ovmessie retorihkeles appellehammojne saemien j̄ih jeatjah kultuvrine
- analyseradidh j̄ih digkiedidh guktie saemien lidteratuvre lea ektiedamme saemien kultuvrese j̄ih siebriedahkese
- teeksth tjaeledh ovmessie sjangerinie mah saemienfaageles teemah tj̄ielkestieh jallh digkiedieh
- ovmessie retorihkeles appellehammoeh j̄ih gielldh vierhkievierhtieh nuhtjedh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- gielaátnoen bijjelen siebriedahkesne ussjedadtedh j̄ih konsekvensi bījre juktie saemien gielh vaarjelidh j̄ih evtiedidh
- gelliengielevoeten krievenassh j̄ih nuepieh skuvlesne, barkoejieliedisnie j̄ih siebriedahkesne digkiedidh

- gielegellievoetem Saepmesne goerehtidh j̄ih j̄ijtse gielem jeatjah saemien gieligujmie viertiestidh
- sáemies báarasábpoe teeksth lohkedh j̄ih dejtie gielehystovrijes perspektijvesne goerehtidh

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh saemiengielesne voestegieline jáa2 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammesne gosse faageles teemaj bijre gaskesedtieh j̄ih dej ovmesse njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksti bijjeli ussededtieh báarasábpoe j̄ih urrebe tijjeste, ovmesse meedijinie j̄ih sjangerinie. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse daajroeh saemien gielen, kultuvren j̄ih siebriedahken bijre nuhtjeh gosse sisvegen bijjelen ussededtieh j̄ih j̄ijtjh ovmesse teeksth sjugniedieh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse faageles teemah goerehtieh laejhtehts gaaltijeátnojne j̄ih dam áehpiedehtieh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teekstine tjelke gieline j̄ih hijven struktuvrine j̄ih ektiedimmine, mah sjangerasse j̄ih aajkose sjiehtieh. Learohkh aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse nuepiem áadtjoeh faageles kriterijh j̄ih mubpiej báastedebievneshe j̄ih daajroeh gielen bijre nuhtjedh goh systeeme, juktie j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth evtiedidh.

Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh learohkh áadtjoeh meatan árrodh tsevtshed j̄ih lieremelastose skreejrehtidh gosse learohkh áadtjodh j̄ijtsh gyhtjelassh darjodh j̄ih faagesne kreatijvelaakan barkedh j̄ih goerehtidh. Lohkehtæjja edtja sjiehteladtedh guktie learohkh vissjelesvoetem stuerebe barkojne evtiedieh, mejtie lea lohkeme gukbebe teekstijste jallh faageles gyhtjelassh goerehtidh. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtieh learohki evtiedimmien bijre saemiengielesne voestegieline soptsestalledh, j̄ih learohke edtja nuepiem áadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtieh nuepiem áadtjodh soptsestidh maam dáájroeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh evtiedimmien bijjelen faagesne ussedadtedh. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmien sjiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmien nuhtjedh j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth gukiebasse evtiedidh.

Maahtoeulmie j̄ih vuarjasjimmie jáa3 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogramme

Maahtoeulmie jáa3 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammen mænngan

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- ektiedimmieh digkiedidh gielen, kultuvren j̄ih identiteeten gaskem faageles soptsestalleminie

- lohkedh j̄ih ussjedattedh ovmesseie teekstesáarhti bijjeli histovrijes konteksten mietie j̄ih learohki daaletje t̄ijjen mietie
- teeksth analyseradidh j̄ih toelhkestidh saemien lidteratuvreste j̄ih jeatjah kultuvrijste
- saemien gielen j̄ih kultuvren bijjeli ussjedattedh aalkoe-almetje- j̄ih unnebeláhkoepektijvesne
- faagedaajroeh j̄ih veele faagegielen nuhtjedh dovne njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- aerpieviekien saemien soptsestimmieviekien j̄ih saemien terminologijem nuhtjedh gosse faagine barka
- daajroem gielen, teeksten j̄ih sjangeren bijre nuhtjedh juktie ovmesseie sáarhts njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth hammoedidh
- saemien gieletsiehkien j̄ih gielepolitihkem goerehtidh ovmesseie t̄ijji mietie
- goerehtidh j̄ih digkiedidh guktie joekehts j̄ienebeláhkoegielen saemiengielen tsevtsieh j̄ih tsiehkien bijjeli ussjedattedh saemien gieleátnose ávtesne, daelie j̄ih báetijen aejkien
- sjiehteles giele- j̄ih gaskesadtemetnologijem vuarjasjidh, veeljedh j̄ih nuhtjedh daerpiesvoeten j̄ih aajkoen mietie
- metagielen guarkedh j̄ih nuhtjedh gosse faagine barka
- gielen hammoevierhkien, raajesebigkemem j̄ih reaktatjaelemem haalvedh gaskesadtemisnie j̄ih teekstesjugniedimmesne

Jaabnan vuarjasjimmie

Jaabnan vuarjasjimmie edtja viehkietidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh saemiengielen voestesgieline jáa3 – studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammesne gosse faagegielen nuhtjeh ovmesseie njaalmeldh j̄ih tjaaleldh gaskesadtemetsiehkine. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse analyseradieh, toelhkestieh j̄ih viertiestieh ovmesseie njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth, j̄ih gosse teeksth goerehtieh j̄ih dej bijjeli ussjededtieh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse daajroeh nuhtjeh saemien gielen, kultuvren j̄ih siebriedahken bijre gosse teeksti bijjeli ussjededtieh, j̄ih j̄ijtj̄h teeksth darjoeh ovmesseie sjangerinie j̄ih joekehts aajkojde j̄ih dáastoejdie. Minngemosth maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse gielen j̄ih teeksten bijjeli ussjededtieh viehkine faagegieleste, j̄ih gosse veelelaakan njaalmeldh j̄ih tjaaleldh soptsestieh j̄ih gosse gieleldh hammoekrievenassh haalvoeh.

Lohkehtæjja edtja sjiehtelattedh learohkh áadtjoeh meatan árrodh tsevtiedh j̄ih lieremelastose skreejrehtidh gosse learohkh áadtjoeh kreatijelaakan barkedh j̄ih faageles gyhtjelassh goerehtidh. Lohkehtæjja edtja sjiehtelattedh guktie learohkh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh maahtoem evtiedieh gosse nuepiem áadtjoeh j̄ijtsh teeksth guhkiebasse evtiedidh faageles kriteriji j̄ih daajroej

mietie gielen j̄ih teeksten bijre. Lohkehtæjja j̄ih learohke edtjeh evtiedimmien bijre soptsestalledh maam learohke saemiengielesne voestesgieline vuesehte. Learohkh edtjeh åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh, edtjeh nuepiem åadtjodh soptsestidh maam dååjroeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh faageles evtiedimmien bijjelen ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta j̄ijtjemse evtiedidh j̄ih vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem s̄j̄iehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth guhkiebasse evtiedidh.

Galhkuvevuvarjasjimmie

Galhkuvevuvarjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoen vuesiehtidh maam learohke saemiengielesne voestesgieline åtna gosse lierehtimmiem Jåå3-studijeryöjreden ööhpehtimmioprogrammesne galhkoeh. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh j̄ih s̄j̄iehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijjen maahtoen vuesiehtidh jeereldihkie vukiejgumie mah goerkesem, ussjedadtemem j̄ih laejhtehts ussjedimmiem feerhmieh, ovmessie tsiehkine. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemiengielesne voestesgieline dan maahtoen mietie maam learohke lea vuesiehtamme gosse faageles sisvegen bijre soptsestamme njaalmeldh. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemiengielesne voestesgieline tjaaleldh, dan faageles, gieeldh j̄ih kulturelle maahtoen mietie maam learohke lea vuesiehtamme såemies teekstine ovmessie sjangerinie.

Maahtoeulmie j̄ih vuvarjasjimmie - jåå3 lissiebigkeme s̄iejhme studijemaahdose – barkoefaageles ööhpehtimmioprogramme

Maahtoeulmie jåå3 lissiebigkemen mænngan s̄iejhme studijemaahdose barkoefaageles ööhpehtimmioprogramme

Lierehtimmien ulmie lea learohke edtja maehtedh

- goltelidh, ussjedadtedh j̄ih bievnesh j̄ih argumentasjovnem vuvarjasjidh j̄ih j̄ijtje sjyöhtehke retorihkeles strategijh nuhtjedh soptsestalleminie j̄ih digkiedimmie
- ektiedimmieh gielen, kultuvren j̄ih identiteeten gaskem digkiedidh faageles soptsestalleminie
- gellie sårhts teeksth lohkedh ovmessie sjangerinie j̄ih dejtie kultuvrehistovrijes ektiedimmien sijse biejedh
- lohkedh j̄ih ussjedadtedh ovmessie teekstesårhti bijjeli histovrijes konteksten mietie j̄ih learohki daaletje t̄ijjen mietie
- teeksth retorihkeles j̄ih estetihkeles goerehtidh j̄ih teemaj j̄ih aarvoej bijjeli ussjedadtedh mejtie teeksth bæjjese vaeltieh
- hedtiej j̄ih joekehtsi bijjeli ussjedadtedh ovmessie retorihkeles appellehammojne saemien j̄ih jeatjah kultuvrine

- analyseradidh j̄ih digkiedidh guktie saemien lidteratuvre leah saemien kultuvrese j̄ih siebriedahkese ektiedamme
- analyseradidh j̄ih toelhkestidh teeksth saemien lidteratuvreste j̄ih jeatjah kultuvrijste
- saemien gielen j̄ih kultuvren bijjeli ussjedattedh aalkoe-almetje- j̄ih unnebelåhkoeperspektijvesne
- teeksth ovmessie sjangerinie tjaeledh mah saemienfaageles teemah tjielkestieh jallh digkiedieh
- faagedaajroeh j̄ih faagegielem veelelaakan nuhtjedh dovne njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- aerpievuekien saemien soptsestimmievuekieh j̄ih saemien terminologijem nuhtjedh gosse faagine barka
- daajroeh gielen, teeksten j̄ih sjangeren bijre nuhtjedh juktie joekehts sårhts njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth hammoedidh
- ovmessie retorihkeles appellehammoeh j̄ih gieeldh vierhkievierhtieh nuhtjedh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh
- gieleaånoen bijjelen siebriedahkesne ussjedattedh j̄ih konsekvensi bijre juktie saemien gielh vaarjelidh j̄ih evtiedidh
- tsiehkieh j̄ih nuepieh gelliengielevoetese skuvlesne, barkoejieliedisnie j̄ih siebriedahkesne digkiedidh
- saemien gieletsiehkem j̄ih gielepolitihkem goerehtidh ovmessie t̄ijji mietie
- goerehtidh j̄ih digkiedidh guktie joekehts jenebelåhkoegielh saemiengielem tsevtsieh j̄ih tsiehkij bijjeli ussjedattedh juktie saemien nuhtjedh åvtesne, daelie j̄ih bætijen aejkien
- gielegellievoetem Saepmesne goerehtidh j̄ih j̄ijtse gielem jeatjah saemien gieligujmie viertiesticidh
- såemies bårasåbpoe teeksth lohkedh j̄ih dejtie gielehistovrijes perspektijvesne goerehtidh
- varjasjidh, veeljedh j̄ih sjiehteles giele- j̄ih gaskesadtemetnologijem nuhtjedh daerpiesvoeten j̄ih aajkoen mietie
- meatagielem guarkedh j̄ih nuhtjedh gosse faagine barka
- gielen hammoevierhkem, raajesebigkemem j̄ih reaktatjaelemem haalvedh gaskesadtemisnie j̄ih teekstesjugniedimmesne

Jaabnan varjasjimmie

Jaabnan varjasjimmie edtja viehkiehtidh lieremem eevtjedh j̄ih maahtoem faagesne evtiedidh. Learohkh maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh saemiengielesne voestesgieline j̄aa3 lissiebigkemisnie siejhme studijemaahose gosse faagegielem ovmessie njaalmeldh j̄ih tjaaleldh gaskesadtemetsiehkine nuhtjeh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse ovmessie njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth analyseradieh, toelhkestieh j̄ih viertiesticidh, j̄ih gosse goerehtieh j̄ih teeksti bijjeli ussjededtieh. Dah aaj maahtoem vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse daajroeh saemien gielen, kultuvren j̄ih siebriedahken bijre nuhtjeh gosse ussjededtieh j̄ih j̄ijtsh teeksth darjoeh ovmessie sjangerinie joekehts aajkojde j̄ih dåastoejidie. Dah aaj maahtoem

vuesiehtieh j̄ih evtiedieh gosse gielen j̄ih teeksten bijjeli ussjededtieh viehkine faagegieleste, gosse veelelaakan njaalmeldh j̄ih tjaaleldh soptsestieh j̄ih gosse gieleldh hammoekrievenassh haalvoeh.

Lohkehtæjja edtja s̄jiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh meatan årrodh tsevtsehd, j̄ih lieremelastose skreejrehtidh gosse learohkh åadtjoeh kreatijvelaakan j̄ih goerehten barkedh faageles gyhtjelassigujmie. Lohkehtæjja edtja s̄jiehteladtedh guktie learohkh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh maahtoem evtiedieh gosse nuepiem åadtjoeh j̄ijtsh teeksth guhkiebasse evtiedidh faageles kriteriji j̄ih daajroej mietie gielen j̄ih teeksten bijre. Lohkehtæjja j̄ih learohkh edtjeh evtiedimmien bijre soptsestalledh maam learohkh saemiengielesne voestesgieline vuesiehtieh. Learohkh edtjeh nuepiem åadtjodh pryövedh. Dan maahtoen mietie maam learohkh vuesiehtieh edtjeh nuepiem åadtjodh soptsestidh maam tuhtjeh haalvoeh, j̄ih j̄ijtsh faageles evtiedimmien bijjelen ussjedadtedh. Lohkehtæjja edtja bihkedidh guktie learohke maahta vielie lieredh j̄ih lierehtimmiem s̄jiehteladtedh guktie learohkh maehtieh bihkedimmiem nuhtjedh j̄ijtsh njaalmeldh j̄ih tjaaleldh teeksth guhkiebasse evtiedidh.

Galhkuvevuorjasjimmie

Galhkuvevuorjasjimmie edtja dam tjåenghkies maahtoem vuesiehtidh maam learohke saemiengielesne voestesgieline åtna gosse lierehtimmiem galhkoee j̄aa3 lissiebigkemistie siejhme studijemaahdose. Lohkehtæjja edtja soejkesjidh j̄ih s̄jiehteladtedh guktie learohkh åadtjoeh sijjen maahtoem vuesiehtidh jeereldihkie vukiejgujmie mah goerkesem, ussjedadtemem j̄ih laejhtehts ussjedimmiem feerhmieh, ovmessie tsiehkine. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemiengielesne voestesgieline njaalmeldh dan faageles, gieleldh j̄ih kulturelle maahtoen mietie maam learohke lea vuesiehtamme gosse satne lea faageles sisvegen bijre soptsestamme njaalmeldh. Lohkehtæjja edtja karakterem biejedh saemiengielesne voestesgieline tjaaleldh dan faageles, gieleldh j̄ih kulturelle maahtoen mietie learohke lea vuesiehtamme s̄aemies teekstine ovmessie sjangerinie.

Vuarjasjimmieöörnege

Galhkuvevuorjasjimmie

10.daltesen mænngan: Learohkh edtjeh göökte galhkuvekarakteerh utnedh, akte saemiengielesne voestesgieline njaalmeldh j̄ih akte saemiengielesne voestesgieline tjaaleldh.

J̄aa2 – barkoefaageles ööhpehtimmiemprogrammen mænngan: Learohkh edtjeh aktem karakterem utnedh sameiengielesne voestesgieline.

Jåa3 – studijeryjreden ööhpehtimieprogrammen mænngan: Learohkh edtjeh göökte galhkuvekarakteerh utnedh, akte saemiengielesne voestesgieline njaalmeldh jih akte saemiengielesne voestesgieline tjaaleldh.

Jåa3 – lissiebigkemen mænngan siejhme studijemahtose: Learohkh edtjeh göökte galhkuvekarakteerh utnedh, akte saemiengielesne voestesgieline njaalmeldh jih akte saemiengielesne voestesgieline tjaaleldh.

Eksamene learoehkidie

10.daltesen mænngan: Learohke maahta tjaaleldh eksamenasse veeljesovvedh saemiengielesne voestesgieline. Eksamene edtja ryjredimmiebieliem utnedh. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoraateste. Learohke maahta aaj njaalmeldh eksamenasse veeljesovvedh ryjredimmiebieline. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie.

Jåa2 - barkoefaageles ööhpehtimieprogrammen mænngan: Learohke maahta tjaaleldh eksamenasse veeljesovvedh saemiengielesne voestesgieline. Eksamene edtja ryjredimmiebieliem utnedh. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoraateste. Learohke maahta aaj njaalmeldh eksamenasse veeljesovvedh ryjredimmiebieline. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie.

Jåa3 studijeryjreden ööhpehtimieprogrammen mænngan: Learohke edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh saemien gielesne voestesgieline. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoraateste. Learohke maahta aaj njaalmeldh eksamenasse veeljesovvedh ryjredimmiebieline. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie.

Jåa3 lissiebigkemen mænngan siejhme studijemahtose: Learohke edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh saemien gielesne voestesgieline. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoraateste. Learohke maahta aaj njaalmeldh eksamenasse veeljesovvedh ryjredimmiebieline. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie.

Eksamene privatistide

10.daltesen mænngan: Vuartesjh siejhme öörnagem maadthskuvleierehtæmman geerve almetjidie.

Jåa2 barkoefaageles ööhpehtimmieprogrammen mænngan: Privatiste edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh saemiengielesne voestesgieline. Eksamene edtja ryöjredimmiebieliem utnedh. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoaraateste. Lissine privatiste edtja njaalmeldh eksamenem vaeltedh. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie. Fylhkentjielte sjæjsjele mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.

Jåa3 studijeryöjreden ööhpehtimmieprogrammen mænngan: Privatiste edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh saemiengielesne voestesgieline. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoaraateste. Lissine privatiste edtja njaalmeldh eksamenem vaeltedh. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie. Fylhkentjielte sjæjsjele mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.

Jåa3 lissiebigkemen mænngan siejhme studijemahtose. Privatiste edtja tjaaleldh eksamenem vaeltedh saemiengielesne voestesgieline. Tjaaleldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta ööhpehtimmiedirektoaraateste. Lissine privatiste edtja njaalmeldh eksamenem vaeltedh. Njaalmeldh eksamene dorjesávva jih sensureradamme sjædta gietskesisnie. Fylhkentjielte sjæjsjele mejtie privatisth edtjeh ryöjredimmiebieliem åadtjodh voenges vadteme eksamenisnie.